

Verslag van werkzaamheden over 2007

25 maart 2008

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Organisatie	6
2.1	Bestuur	6
2.2	Bureau	6
2.3	Programmaraad	7
2.4	Kring van provinciale rekenkamers	7
2.5	Training en opleiding	8
2.6	Financiën	8
3	Onderzoek	10
3.1	Onderzoek afgerond in 2007	10
3.1.1	Limburgse Huizen	10
3.1.2	Wet Kwaliteitsbevordering Rampenbestrijding	11
3.1.3	Serviceloket provincie Limburg	12
3.1.4	Advies- en Meldpunt Kindermishandeling Noord-Brabant	12
3.1.5	Reserves en voorzieningen	13
3.1.6	Binnen- en Buitenring Parkstad Limburg	14
3.1.7	Ontslagregelingen Noord-Brabant	15
3.2	Lopend onderzoek in 2007	16
3.2.1	Watertoets	16
3.2.2	Communicatie Noord-Brabant	16
3.3	Doorwerking eerder onderzoek	17
3.3.1	Beleidsvaluatie	17
3.3.2	Apparaatskosten	19
4	Overige activiteiten Zuidelijke Rekenkamer	22
4.1	Verslag van werkzaamheden 2006	22
4.2	Onderzoeksprogramma 2008	22
4.3	Publiciteit	23
Bijlage 1	Protocol behandeling rekenkamerrapporten	24

1 Inleiding

De Zuidelijke Rekenkamer is de gemeenschappelijke rekenkamer van de provincies Noord-Brabant en Limburg. Op grond van artikel 183 van de Provinciewet onderzoekt de rekenkamer de doeltreffendheid, de doelmatigheid en de rechtmatigheid van het door het provinciebestuur gevoerde bestuur. Over de uitkomsten van haar onderzoek rapporteert de rekenkamer aan Provinciale Staten.

De provinciale rekenkamer is onafhankelijk en vormt het sluitstuk van de controlerende taken van Provinciale Staten. De functie van de rekenkamer moet dan ook gezien worden tegen de achtergrond van de dualisering van het provinciaal bestuur.

Artikel 186, lid 3 van de Provinciewet schrijft voor dat de rekenkamer elk jaar vóór 1 april een verslag opstelt van haar werkzaamheden over het voorgaande jaar. Dit is het inhoudelijk verslag van werkzaamheden van de rekenkamer over het jaar 2007. De jaarrekening 2007 zal, na vaststelling, separaat worden aangeboden aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en aan Provinciale Staten van Limburg en Noord-Brabant.

2007 was het derde jaar in het bestaan van de rekenkamer. In dit verslag van werkzaamheden rapporteert de rekenkamer over de uitvoering van haar onderzoeken en de doorwerking ervan in het provinciaal beleid. De rekenkamer constateert met tevredenheid dat de aanbevelingen die zij naar aanleiding van haar onderzoeken formuleert, opvolging krijgen binnen de beide provincies.

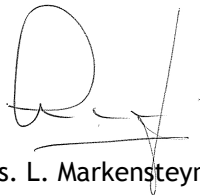
De rekenkamer stelt zich ten doel om een bijdrage te leveren aan de verbetering van het provinciaal bestuur en aan de versterking van de publieke verantwoording. In haar strategienota 2005-2009 heeft de rekenkamer aangegeven dat zij voor de omschrijving van het begrip goed openbaar bestuur aansluit bij de uitwerking die de Verenigde Naties aan dat begrip (good governance) hebben gegeven. De Verenigde Naties onderscheiden acht kenmerken van goed openbaar bestuur: onpartijdigheid en openheid; rechtszekerheid; draagvlak en consensus; participatie; vraagsturing; effectiviteit en efficiëntie; publieke verantwoording en transparantie. Deze kenmerken hebben betrekking op vier aandachtsgebieden, namelijk de rechtsstaat, de democratie, het functioneren en het presteren van het openbaar bestuur. De rekenkamer richt zich met name op het functioneren (transparantie; publieke verantwoording) en presteren (effectiviteit en efficiëntie; vraagsturing) van het provinciaal bestuur.

Bij de selectie van haar onderzoeken laat de rekenkamer zich leiden door deze uitgangspunten.

De rekenkamer hanteert daarbij een meerjarig perspectief, waarbij de planning erop is gericht om aan het einde van de huidige bestuursperiode (voorjaar 2011) de majeure provinciale beleidsterreinen met onderzoek belegd te hebben.

Bij de definitieve keuze van onderzoeksonderwerpen betreft de rekenkamer ook onderzoeken en controles door andere partijen, zoals controles door de externe accountant, onderzoeken door andere controleorganen zoals Algemene Rekenkamer, verschillende inspecties van de rijksoverheid, de Europese Rekenkamer en controle- en onderzoeksinspanningen door of namens Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten. Op die manier wordt het 'stapelen' van onderzoek zoveel mogelijk voorkomen.

Vastgesteld door de Zuidelijke Rekenkamer op 25 maart 2008.

drs. L. Markensteyn
voorzitter

drs. P.W.M. de Kroon
secretaris

2 Organisatie

2.1 Bestuur

De rekenkamer heeft een collegiaal bestuur, dat bestaat uit drie leden. Zij zijn voor de duur van zes jaar benoemd door Provinciale Staten van de deelnemende provincies. Gedurende het verslagjaar bestond het bestuur van de rekenkamer uit: de heer drs. L. Markensteyn (voorzitter), mevrouw mr. Th.O.J. Lucardie en de heer prof. dr. J.C. van Dalen. Zij werden benoemd in de vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant van 21 januari 2005, respectievelijk van Limburg van 4 februari 2005.

Het bestuur heeft in 2005 een strategisch plan voor de periode 2005-2009 geschreven. Daarin situeert zij de rekenkamer als een onafhankelijke organisatie die zich ten doel stelt om het functioneren en presteren van de provincies Noord-Brabant en Limburg en de daarmee verbonden organisaties te toetsen op doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid, en door middel van haar rapporten bruikbare bijdragen te leveren aan het verbeteren van dat functioneren en presteren.

2.2 Bureau

Voor de uitvoering van haar taken beschikt de rekenkamer over een eigen bureau. Het bureau heeft een formatie van vijf personen. Aan het eind van het verslagjaar was de samenstelling van het bureau als volgt:

- directeur, tevens secretaris van het bestuur:
de heer drs. P.W.M. de Kroon
- senior-onderzoeker:
mevrouw drs. A.G.M. Matheeuwsen
- senior-onderzoeker:
mevrouw drs. A. Mengde - van der Wal
- onderzoeker:
mevrouw drs. L.A.J. van Onna
- bureaumanager/onderzoeksassistent:
mevrouw H.J.T. Giesbertz-Thijssen

De rekenkamer is gehuisvest in het kantoorgebouw 'Het Hooghuis' aan de Keizersgracht 5 te Eindhoven. In dit gebouw heeft de rekenkamer de beschikking over kantoorruimte, die wordt gehuurd van de Rijksgebouwendienst. De rekenkamer beschikt over toegang tot het intranet van de beide provincies en beschikt over een eigen website www.zuidelijkerekenkamer.nl.

2.3 Programmaraad

De rekenkamer kent een Programmaraad, die adviseert over het door de rekenkamer voorgenomen onderzoeksprogramma en desgewenst als klankbord fungeert voor het bestuur. Via de Programmaraad hebben Provinciale Staten van de deelnemende provincies tevens de mogelijkheid om onderwerpen voor onderzoek voor te dragen. De rekenkamer bepaalt echter zelf welke onderzoeken feitelijk worden uitgevoerd. De Programmaraad bestaat uit drie leden per deelnemende provincie.

Aan het einde van het verslagjaar bestond de Programmaraad uit de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant: de heer drs. G.P.J.H.M. Coonen, mevrouw M.C. Lestrade-Brouwer en mevrouw A.M. Wijnands en de leden van Provinciale Staten van Limburg: mevrouw M.J.P.A. Clerx, de heer J.W. Heinrichs en de heer J.F.B. van Rey. De heer Heinrichs werd in november 2007 door Provinciale Staten van Limburg benoemd als opvolger van de heer ir. H.J.G. Schroeder. Mevrouw Clerx en de heer Van Rey volgden na de provinciale verkiezingen van maart 2007 de heren drs. B.J.M. Bettinger en drs. V.G.J. Zwijnenberg op. In Noord-Brabant werd na de verkiezingen de heer ir. J.G. Arkes opgevolgd door mevrouw Wijnands.

De voltallige Programmaraad kwam in het verslagjaar bijeen op 13 november 2007. Tijdens deze vergadering werd het concept onderzoeksprogramma 2008 van de rekenkamer besproken. Afzonderlijke bijeenkomsten werden daarnaast belegd met de Limburgse leden van de Programmaraad op 27 februari en met de Brabantse leden van de raad op 13 maart. Deze bijeenkomsten stonden vooral in het teken van een tussentijdse uitwisseling van ervaringen met betrekking tot de positionering van de rekenkamer en een evaluatie van gepubliceerde onderzoeken.

2.4 Kring van provinciale rekenkamers

Alle vijf provinciale rekenkamers maken deel uit van de kring van provinciale rekenkamers, opgericht binnen de NVRR, de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamerfuncties. Naast de Zuidelijke Rekenkamer zijn dat: de Noordelijke Rekenkamer (Drenthe, Friesland, Groningen), de Rekenkamer Oost-Nederland (Gelderland, Overijssel), de Randstedelijke Rekenkamer (Flevoland, Noord-Holland, Utrecht, Zuid-Holland) en de Rekenkamer Zeeland.

Doel van de kring is de onderlinge afstemming en uitwisseling van kennis. Zowel leden van het bestuur als medewerkers van het bureau hebben in het verslagjaar deelgenomen aan diverse afstemmingsoverleggen. Afstemming vindt plaats rond thema's als: positionering van de provinciale rekenkamers; onderzoek, opleiding en training (kwaliteitskring); bedrijfsvoering.

De kring van provinciale rekenkamers zoekt op onderdelen aansluiting bij activiteiten van andere rekenkamers, waaronder de Algemene Rekenkamer.

2.5 Training en opleiding

In het verslagjaar heeft een medewerker van de rekenkamer deelgenomen aan de cursus Financieel management van de Bestuursacademie. Een andere medewerker nam deel aan de training Basiskennis Financieel Management van NCOI.

2.6 Financiën

Conform artikel 12 van de gemeenschappelijke regeling stellen Provinciale Staten van Noord-Brabant en Limburg de rekenkamer de nodige middelen ter beschikking voor een goede uitvoering van haar taak. Voor 2007 is in dat verband een bedrag van € 620.000 aan de rekenkamer ter beschikking gesteld. Beide provincies nemen ieder voor de helft deel in de bekostiging van de rekenkamer.

In haar vergadering van 17 april 2007 heeft het bestuur de jaarrekening 2006 van de rekenkamer vastgesteld. De jaarrekening is op 24 april 2007 aangeboden aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en aan Provinciale Staten van Noord-Brabant en van Limburg.

De jaarrekening is vervolgens op 29 mei 2007 door zowel Provinciale Staten van Noord-Brabant als door Provinciale Staten van Limburg voor kennisgeving aangenomen.

Op 16 augustus 2007 informeerde de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (Inspectie Financiën Lokale en provinciale Overheden) dat de rekening 2006 en begroting 2008 van de rekenkamer door hem in evenwicht bevonden waren.

3 Onderzoek

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de onderzoeken die de rekenkamer in het verslagjaar heeft afgerond, de stand van zaken met betrekking tot lopend onderzoek en de doorwerking van eerder onderzoek. Per onderzoek worden de aanbevelingen van de rekenkamer teruggehaald en de manier waarop het provinciaal bestuur met de uitkomsten van het onderzoek omgaat. Op deze manier ontstaat een systematisch inzicht in de doorwerking van rekenkamerrapporten op de verschillende beleidsterreinen. Ook gebruikt de rekenkamer dit overzicht als vertrekpunt voor de vervolgonderzoeken die zij in de toekomst zal instellen.

3.1 Onderzoek afgerond in 2007

3.1.1 Limburgse Huizen

Op 23 januari 2007 heeft de rekenkamer het rapport 'Inhoud en afstand - de relatie tussen de provincie Limburg en de Limburgse Huizen' vastgesteld. Het rapport is op 24 januari 2007 aan Provinciale Staten van Limburg aangeboden.

Aanbevelingen rekenkamer

- 1 Meer aandacht voor inhoudelijk debat en doelrealisatie;
- 2 Spreek niet langer in algemene termen over 'de Huizen';
- 3 Voer de inhoudelijke discussie vanuit het perspectief van de bredere provinciale beleidscyclus;
- 4 Voorkom een te grote afhankelijkheid van op afstand geplaatste instellingen.

Provinciale Staten hebben het rapport op 9 februari voor advies in handen van de controlecommissie gesteld. Op 15 september is het rapport vervolgens in de controlecommissie besproken, waarbij de rekenkamer een toelichting verzorgde. Op 28 november 2007 meldde de controlecommissie in een brief aan Provinciale Staten dat zij in de conclusies en aanbevelingen van de rekenkamer voldoende aanleiding ziet om het rapport van de rekenkamer opnieuw onder de aandacht van Provinciale Staten te brengen. De controlecommissie deed de suggestie om het rapport te betrekken bij toekomstige discussies over 'het instrument van de Huizen'. In dat verband wees de controlecommissie op het werkbezoek van de statencommissie voor het Sociale Domein aan de Huizen op 7 december 2007. Provinciale Staten hebben vervolgens op 14 december de brief van de controlecommissie voor kennisgeving aangenomen.

3.1.2 Wet Kwaliteitsbevordering Rampenbestrijding

Limburg

Op 6 februari 2007 heeft de rekenkamer het rapport 'Vorbereiding op orde - Taken en verantwoordelijkheden van de provincie Limburg in het kader van de Wet Kwaliteitsbevordering Rampenbestrijding' vastgesteld. Het rapport is op 12 februari 2007 aan Provinciale Staten van Limburg aangeboden.

Aanbevelingen rekenkamer

- 1 Draag zorg voor een schriftelijk vastgelegd werkproces en zie toe op een kwalitatief goede uitvoering ervan;
- 2 Stel eenduidige eisen aan dossiervorming;
- 3 Informeer Provinciale Staten op hoofdlijnen over de uitvoering van de taken en verantwoordelijkheden van Gedeputeerde Staten.

Provinciale Staten hebben het rapport op 14 maart voor advies in handen gesteld van de statencommissie die in de nieuwe bestuursperiode 2007-2011 veiligheid in haar portefeuille zou krijgen. Op 15 juni is het rapport vervolgens in de statencommissie voor het Economische Domein besproken, waarbij de rekenkamer een toelichting verzorgde. In de vergadering werd het rapport voor kennisgeving aangenomen 'met inachtneming van de gedane opmerkingen'. Deze opmerkingen hadden betrekking op het belang van het handhaven van afdoeningstermijnen en van een goede dossiervorming, de uitspraak dat de komst van nieuwe wetgeving geen argument is om het huidige werkproces niet schriftelijk vast te leggen en het onderschrijven van de aanbeveling van de rekenkamer om Provinciale Staten adequaat te informeren.

Noord-Brabant

Op 13 februari 2007 heeft de rekenkamer het rapport 'Orde in voorbereiding - Taken en verantwoordelijkheden van de provincie Noord-Brabant in het kader van de Wet Kwaliteitsbevordering Rampenbestrijding' vastgesteld. Het rapport is op 22 februari 2007 aan Provinciale Staten van Noord-Brabant aangeboden.

Aanbevelingen rekenkamer

- 1 Draag zorg voor een actuele en adequate beschrijving van de werkprocessen rond toetsing en de borging daarvan;
- 2 Zie toe op een kwalitatief goede uitvoering van het toetsingsproces;
- 3 Zorg dat archiefbeheer en dossiers op orde zijn;
- 4 Heroverweeg mandaatstelling en zorg voor een heldere communicatie daarover in de organisatie;
- 5 Informeer Provinciale Staten op hoofdlijnen over de uitvoering van de taken en verantwoordelijkheden van Gedeputeerde Staten.

Op 26 februari heeft het Presidium van Provinciale Staten besloten om het rapport te agenderen voor een speciale vergadering van Provinciale Staten. Deze vergadering heeft op 30 maart van het verslagjaar plaatsgevonden. In deze vergadering hebben Provinciale Staten unaniem een amendement (21/07A) aangenomen, waarin zij uitspraken dat zij kennis hadden genomen van het rekenkamerrapport, de conclusies en aanbevelingen ervan overnamen en Gedeputeerde Staten opdroegen de aanbevelingen van het rapport uit te voeren.

Op 25 september 2007 heeft de rekenkamer ambtelijk overleg gevoerd om zich op de hoogte te stellen van de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van de aanbevelingen. Naar aanleiding van het overleg en de daarbij aangereikte achtergrondinformatie concludeerde de rekenkamer dat haar aanbevelingen daadwerkelijk in de organisatie waren overgenomen en ten uitvoer werden gebracht.

3.1.3 Serviceloket provincie Limburg

Op 17 april 2007 heeft de rekenkamer een onderzoeksbrief aan Provinciale Staten aangeboden, met daarin de bevindingen van de rekenkamer inzake een oriënterend onderzoek naar het Serviceloket. Provinciale Staten hebben de brief van de rekenkamer op 29 mei voor kennisgeving aangenomen.

3.1.4 Advies- en Meldpunt Kindermishandeling Noord-Brabant

Op 12 juni 2007 heeft de rekenkamer een onderzoeksbrief aan Provinciale Staten aangeboden, met daarin de bevindingen van de rekenkamer inzake een oriënterend onderzoek naar de wachtlijstproblematiek bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling Noord-Brabant.

Aanbevelingen rekenkamer

- 1 Rapporteren of aan specifieke financieringsvoorwaarden van Provinciale Staten is voldaan;
- 2 Helderheid over hantering strikte normtijden.

Op 19 oktober van het verslagjaar heeft de statencommissie voor Zorg, Welzijn en Cultuur de brief voor kennisgeving aangenomen. Provinciale Staten hebben hetzelfde gedaan op 9 november.

In haar reactie op het concept rapport had de verantwoordelijk gedeputeerde op verzoek van de rekenkamer al eerder formeel bevestigd dat de provincie zich strikt houdt aan de door de staatssecretaris van VWS gewenste wachtlijstdefinitie.

3.1.5 Reserves en voorzieningen

Limburg

Op 16 oktober 2007 heeft de rekenkamer het rapport 'Reserves en voorzieningen provincie Limburg' vastgesteld. Op 23 oktober heeft zij het rapport aan Provinciale Staten aangeboden.

Aanbevelingen rekenkamer

- 1 Stel vanuit een lange termijn visie op de financiering van provinciaal beleid een helder integraal beleidskader op voor de inzet van en omgang met reserves en voorzieningen;
- 2 Stel op basis van dit beleidskader instellingsbesluiten op volgens een uniform model, waarin belangrijke basisgegevens per reserve en voorziening worden vastgelegd;
- 3 Stem de informatievoorziening over reserves en voorzieningen af op de autoriserende en controlerende rol van PS.

Provinciale Staten hebben op 9 november 2007 besloten dat het Presidium naar aanleiding van het rekenkamerrapport een nader statenvoorstel zal voorbereiden.

Noord-Brabant

Op 30 oktober 2007 heeft de rekenkamer het rapport 'Reserves en voorzieningen provincie Noord-Brabant' vastgesteld. Op 5 november heeft zij het rapport aan Provinciale Staten aangeboden.

Aanbevelingen rekenkamer

- 1 Stel vanuit een lange termijn visie op de financiering van provinciaal beleid een helder integraal beleidskader op voor de inzet van en omgang met reserves en voorzieningen;
- 2 Verbeter op basis van dit beleidskader het informatiegehalte van de instellingsbesluiten, zodat ze PS een goed instrument bieden om hun controlerende taak ten aanzien van reserves en voorzieningen te kunnen uitoefenen;
- 3 Stem de informatievoorziening over reserves en voorzieningen af op de autoriserende en controlerende rol van PS.

Het Presidium van Provinciale Staten heeft vervolgens op 29 november een statenvoorstel vastgesteld voor verdere behandeling van het rapport. Op 21 december 2007 is het rapport besproken in de rekeningcommissie en doorgeleid voor nadere bespreking in de statencommissie voor Bestuur en Middelen.

3.1.6 Binnen- en Buitenring Parkstad Limburg

Op 27 februari 2007 heeft de controlecommissie uit Provinciale Staten aan de rekenkamer verzocht om na te gaan of het onderwerp Binnen- en Buitenring Parkstad Limburg aan de onderzoeksagenda van de rekenkamer toegevoegd kon worden. De rekenkamer heeft dit verzoek gehonoreerd.

Op 28 november heeft de rekenkamer het rapport 'Volgens afspraak besloten - Besluitvorming en informatievoorziening van het project Binnen- en Buitenring Parkstad Limburg' vastgesteld. Het rapport werd op 3 december van het verslagjaar van Provinciale Staten aangeboden.

Aanbevelingen rekenkamer

Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten

- 1 Maak toetsbare procesafspraken voor huidige en toekomstige grote projecten;
- 2 Maak heldere informatieafspraken over de voortgang van zowel het project Binnenring als het project Buitenring;

Gedeputeerde Staten

- 3 Herbevestig en expliciteer de oorspronkelijke uitgangspunten van het project Binnen- en Buitenring Parkstad Limburg, namelijk 'samen de trap op en af' en 'samen uit en thuis'.

Op 14 december hebben Provinciale Staten het rapport voor kennisgeving aangenomen en doorgeleid naar de statencommissie voor het Fysieke Domein.

In reactie op het onderzoek hebben Gedeputeerde Staten laten weten dat zij de aanbevelingen van de rekenkamer overnemen. Een herbevestiging hiervan hebben Gedeputeerde Staten verwoord in hun brief van 18 december 2007 aan de statencommissie voor het Fysieke Domein (2007/51298). Gedeputeerde Staten melden daarin dat zij in navolging van de aanbeveling van de rekenkamer de procedureregeling Grote Projecten expliciet van toepassing verklaren op toekomstige projecten. Ook voor wat betreft het in december 2007 opstartende project Klavertje Vier/Greenportlane zal de procedureregeling gelden.

Op advies van de rekenkamer zal in de kwartaalrapportages een paragraaf 'Wijziging en consequenties' en een paragraaf '(Financiële) risico's' worden toegevoegd.

Ook zal het uitgangspunt van een gelijke verdeling van kosten voor Binnen- en Buitenring tussen provincie en regio worden herbevestigd, zoals door de rekenkamer bepleit.

3.1.7 Ontslagregelingen Noord-Brabant

Op 19 oktober 2007 hebben Provinciale Staten van Noord-Brabant aan de rekenkamer verzocht om een onderzoek in te stellen naar ontslagregelingen binnen de provinciale organisatie. De rekenkamer heeft dit verzoek gehonoreerd. Op 6 december heeft de rekenkamer het rapport 'Loon naar werken - Ontslagregelingen provincie Noord-Brabant' vastgesteld. Op verzoek van Provinciale Staten verzorgde de rekenkamer op 7 december een toelichting op het rapport voor de fractievoorzitters. Het rapport werd behandeld in de vergadering van Provinciale Staten van 14 december 2007.

Aanbevelingen rekenkamer

Gedeputeerde Staten

- 1 Formuleer aanvullend beleid over de afwikkeling van ontslagen en ontslagregelingen. Leg daarbij de rollen, posities en verantwoordelijkheden van betrokkenen vast;
- 2 Breid de huidige mandaatregeling uit met aanwijzingen over de procesgang rond ontslagregelingen;
- 3 Leg iedere ontslagregeling ter goedkeuring voor aan het hoofd P&O;
- 4 Indien een directeur bij het accorderen van eventuele ontslagregelingen een nader te bepalen bedrag in gezamenlijkheid overschrijdt, is expliciet goedkeuring nodig van de algemeen directeur;
- 5 De rekenkamer beveelt aan dat ontslagregelingen waarvan het financieel belang uitstijgt boven één bruto jaarsalaris van de medewerker op wie de regeling van toepassing is, altijd worden getoetst door een onafhankelijke externe deskundige. Indien het bevoegd gezag in het uiteindelijk besluit afwijkt van het standpunt van deze externe deskundige, wordt hiervan melding gemaakt in de bestuursrapportages;
- 6 Zorg ervoor dat een relatie gelegd wordt tussen de totale kosten van ontslagregelingen per directie en de beschikbare personele middelen voor diezelfde directie. Maak directeuren budgettair verantwoordelijk voor kosten van ontslagregelingen;
- 7 De portefeuillehouder wordt geïnformeerd omtrent alle ontslagregelingen;
- 8 Draag zorg voor een gezaghebbende positie van P&O ten opzichte van de afzonderlijke directeuren en de directieraad;
- 9 Evalueer op nader met Provinciale Staten overeen te komen tijdstippen het provinciaal personeelsbeleid en besteed daarbij aandacht aan die onderwerpen die door Provinciale Staten als relevant worden benoemd. Overweeg in dit verband de heruitgave van het sociaal jaarverslag;

Provinciale Staten:

- 10 Beoordeel, al naargelang de door Gedeputeerde Staten getroffen maatregelen, of het wenselijk is om in de opdrachtverlening aan de externe accountant speciale aandacht te vragen voor de controle op het treffen en

- uitvoeren van ontslagregelingen. Leg in voorkomende gevallen daarvoor voorschriften vast;
- 11 Geef aan op welke manier Provinciale Staten geïnformeerd willen worden over ontslagregelingen en het financieel belang dat zij vertegenwoordigen. De rekenkamer doet daartoe de volgende suggesties:
- laat in de jaarrekening een overzicht opnemen van het aantal ontslagen in enig jaar, naar groep van salarisschalen, en de verdeling daarvan over de verschillende ontslaggronden;
 - laat in de jaarrekening een financiële verantwoording opnemen waarbij voor actief personeel, inactief personeel en voormalig personeel wordt aangegeven: werkelijke salarisbetalingen, incidentele betalingen anders dan gratificaties, wachtgelduitkeringen, afkoopsommen betaald aan derden.

Provinciale Staten hebben op 14 december 2007 met algemene stemmen een motie aangenomen waarin zij Gedeputeerde Staten verzoeken om vóór 1 april 2008 te komen met een eenduidig en terughoudend beleid betreffende ontslagregelingen en hierbij de aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer onverkort te volgen.

3.2 Lopend onderzoek in 2007

3.2.1 Watertoets

Conform het onderzoeksprogramma 2007 is de rekenkamer in het verslagjaar een onderzoek begonnen in Noord-Brabant en in Limburg naar de watertoets. Onderzocht wordt op welke wijze de provincies invulling geven aan de watertoets en in hoeverre de provincies de watertoets gebruiken om het waterhuishoudkundige belang in de ruimtelijke ordening te waarborgen. Het onderzoek is een samenwerkingsproject met de Rekenkamer Oost-Nederland, dat gelijktijdig onderzoek doet naar de watertoets in de provincies Gelderland en Overijssel. Op 26 juni 2007 kondigde de rekenkamer de start van het onderzoek aan bij Provinciale Staten van Noord-Brabant en Limburg. Op 14 december van het verslagjaar werd een concept rapport van bevindingen voor ambtelijk commentaar voorgelegd aan de provincie Limburg. Op 17 december gebeurde hetzelfde voor de provincie Noord-Brabant.

3.2.2 Communicatie Noord-Brabant

Naar aanleiding van een eerdere verkenning naar het onderwerp communicatie heeft de rekenkamer op 2 augustus 2007 een concept startnotitie voor commentaar aan de provincie aangeboden. Op 28 november besloot de rekenkamer tot het instellen van een onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van de uitvoering van het communicatiebeleid van de provincie Noord-Brabant in de

periode 2005-2007. Op 12 december van het verslagjaar heeft de startbijeenkomst met de provincie plaatsgevonden.

3.3 Doorwerking eerder onderzoek

3.3.1 Beleidsevaluatie

Limburg, juli 2006

Aanbevelingen rekenkamer

- 1 Formuleer een onderzoeksbeleid en veranker dat in de organisatie;
- 2 Neem beleidsevaluatie op als vast onderdeel van de beleidscyclus;
- 3 Zie toe op een kwalitatief goede uitvoering van beleidsevaluaties;
- 4 Verbind consequenties aan de uitkomsten van evaluaties en beoordeel de mogelijke gevolgen voor andere beleidsterreinen;
- 5 Stel eisen aan dossiers: zij vormen de basis voor een goed werkend collectief geheugen.

In hun vergadering van 22 september 2006 hebben Provinciale Staten kennisgenomen van de conclusies en aanbevelingen van het rapport van de rekenkamer en Gedeputeerde Staten opgedragen om uiterlijk 1 januari 2007 een nader voorstel voor een andere opzet en inrichting van beleidsevaluaties aan Provinciale Staten voor te leggen, zulks met inachtneming van de aanbevelingen van de rekenkamer.

Op 9 februari 2007 hebben Provinciale Staten ingestemd met het statenvoorstel A318-1 'Nota evaluatie van beleid'. Met de nota wil de provincie op meer systematische wijze beleidsevaluatie inzetten om daarmee goede informatie te genereren over de mate waarin beoogde effecten van beleid daadwerkelijk zijn bereikt (doeltreffendheid) en of de juiste hoeveelheid middelen zijn ingezet voor het bereiken van de resultaten van beleid (doelmatigheid).

In de nota wordt aangegeven hoe de provincie wil omgaan met evaluatie en is een systeem opgezet waardoor in het volgende wordt voorzien:

- duidelijkheid ten aanzien van de toepassing van evaluatie: wie voert hoe, wanneer en waarom evaluatie uit; wie geeft er sturing aan; hoe worden resultaten gemeld. Hiervoor wordt jaarlijks een programma beleidsevaluaties opgesteld;
- waarborging van de kwaliteit van evaluaties. Hiervoor wordt onder andere een leidraad voor beleidsevaluaties opgesteld, die in de organisatie geïntroduceerd wordt en waarmee gewerkt moet worden bij de voorbereiding en uitvoering van evaluaties;
- garanties voor het inbouwen van de resultaten van evaluaties in de beleidscyclus.

Op de voorraadagenda's van Provinciale Staten van 29 mei, 8 juni en 29 juni 2007 heeft pro memorie het beleidsevaluatieprogramma 2007 gefigureerd. Op de voorraadagenda van Provinciale Staten van 28 september, 9 november en 14 december 2007 stond pro memorie het beleidsevaluatieprogramma 2008. De voorraadagenda's verwijzen terug naar het besluit van Provinciale Staten van 9 februari 2007 over de opstelling van een jaarlijks programma beleidsevaluaties. De rekenkamer concludeert dat hieraan nog geen invulling is gegeven.

Noord-Brabant, september 2006

Aanbevelingen rekenkamer

- 1 Stel eenduidige eisen aan dossiervorming en zie erop toe dat deze organisatiebreed worden nageleefd;
- 2 Formuleer een onderzoeksbeleid, waarin expliciet invulling wordt gegeven aan (de opzet van) beleidsevaluaties en veranker dit in de organisatie;
- 3 Dek beleidsterreinen periodiek af met evaluatieonderzoek;
- 4 Zie toe op een kwalitatief goede uitvoering van beleidsevaluaties;
- 5 Verbind consequenties aan de uitkomsten van evaluaties en beoordeel de mogelijke gevolgen voor andere beleidsterreinen.

Op 3 november 2006 hebben Provinciale Staten het rapport besproken bij de behandeling van de nota 'Sturen met kaders' en daarbij met algemene stemmen een amendement aangenomen inzake een programmatisch overzicht met momenten waarop kaderstellende nota's geëvalueerd worden volgens de checklist zoals de rekenkamer die in haar rapport heeft opgenomen.

Op 26 juni 2007 hebben Gedeputeerde Staten de nota 'Evaluatie van beleid' vastgesteld en voor bespreking toegezonden aan de statencommissie voor Bestuur en Middelen (BM-0532). De nota gaat in op de plaats van de evaluatie in de beleidscyclus, de toepassing en het gebruiksnut van evaluaties, de kwaliteitsborging en de planning van onderzoeken. Met de nota geven GS invulling aan de aanbevelingen van de rekenkamer en de daarop betrekking hebbende toezeggingen aan Provinciale Staten en de statencommissie voor Bestuur en Middelen.

Op 19 oktober 2007 is de nota 'Evaluatie van beleid' besproken in de statencommissie voor Bestuur en Middelen. Tijdens de vergadering werd door twee commissieleden een notitie toegezegd met enkele onderwerpen die naar hun mening in de nota ontbraken. Daarop werd besluitvorming over het onderwerp doorgeschoven naar de volgende commissievergadering.

Een van de opmerkingen van de rekenkamer in haar rapport betreft de kwaliteit van het archiefbeheer. Op 27 maart 2007 legden Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten een concept 'Besluit Informatiebeheer provincie Noord-Brabant' voor. In de toelichting gaven Gedeputeerde Staten aan dat het verouderde besluit post- en

archieffzaken uit 1975 niet meer voldeed aan de eisen die de moderne tijd stelt aan archiefbeheer. Het nieuwe besluit, aldus Gedeputeerde Staten, legt de formele basis om te kunnen voldoen aan de eis van controleerbaar en reconstrueerbaar overheidshandelen. “Het besluit informatiebeheer geeft een aanzet tot kwaliteitsverbetering van de informatievoorziening. Dit mede in het licht van de opmerkingen die de Zuidelijke Rekenkamer hierover heeft gemaakt.”

3.3.2 Apparaatskosten

Limburg, november 2006

Aanbevelingen rekenkamer

Provinciale Staten

- 1 Formuleer een samenhangend geheel van heldere beleidsuitgangspunten en -regels ten aanzien van de sturing en beheersing van de apparaatskosten;
- 2 Formuleer kaders voor de bedrijfsvoering ten aanzien van de apparaatskosten;
- 3 Formuleer normen om de doelmatigheid van het in te zetten ambtelijk apparaat te kunnen beoordelen;

Gedeputeerde Staten

- 4 Draag zorg voor een transparant en kwalitatief goed systeem van kostentoerekening;
- 5 Formuleer een stappenplan gericht op de invoering van een volledige programmabegroting;
- 6 Stem de informatie van GS af op de informatiebehoefte van PS.

In reactie op het onderzoeksrapport hebben Gedeputeerde Staten aangegeven dat zij de conclusies van de rekenkamer grotendeels herkennen en zien dat de aanbevelingen veelal aansluiten bij de ontwikkelingen die de afgelopen periode binnen de provinciale organisatie zijn ingezet. Gedeputeerde Staten kondigden verder aan dat zij de aanbevelingen van de rekenkamer betrekken bij het verder vormgeven en uitwerken van het traject ‘de Andere Provincie’.

Op 15 december 2006 gaven Provinciale Staten aan de controlecommissie opdracht om advies uit te brengen over het rapport. Op 12 januari 2007 formuleerde de controlecommissie als haar mening dat de rekenkamer erin is geslaagd om met het rapport een belangwekkend onderwerp onder de aandacht te brengen, dat tot op heden bij Provinciale Staten onderbelicht is gebleven. De commissie wil zich aan de hand van nader overleg met de rekenkamer verder verdiepen in deze materie. De commissie gaat ervan uit dat Gedeputeerde Staten ondertussen de aanbevelingen van de rekenkamer oppakken, zoals aangegeven in hun reactie op het rapport. Op 22 januari 2007 adviseerde de controlecommissie aan Provinciale Staten om in

afwachting van nader advies de bespreking van het rekenkamerrapport uit te stellen. De controlecommissie spreekt uit dat zij voornemens is om haar advies tijdig gereed te hebben vóór de besluitvorming over de (inrichting van) de begroting 2008.

In een nota bij de jaarstukken 2006 (A-323-1) wordt onder het kopje 'Overige aandachtspunten' gemeld dat de aanbevelingen van de rekenkamer worden gebruikt om het veranderingstraject ten aanzien van apparaatskosten effectiever vorm te geven in 2007.

Op 7 september 2007 besprak de controlecommissie in aanwezigheid van de rekenkamer een notitie begrotings- en verantwoordingsystematiek waarin de aanbevelingen van de rekenkamer zijn verwerkt.

Naar aanleiding van haar besprekingen over de inrichting van de planning en controlcyclus, de opzet van de stukken in deze cyclus en de wijze van behandeling ervan door Provinciale Staten, formuleerde de controlecommissie in een brief van 21 november 2007 vervolgens een aantal aanbevelingen voor Provinciale Staten. Met betrekking tot de begrotingsopzet merkte de controlecommissie daarbij op dat zij de gewijzigde programmabegroting 2008 als een volgend ijkpunt beschouwt om te kunnen bepalen in hoeverre Gedeputeerde Staten erin zijn geslaagd om de aanbevelingen van de rekenkamer inzake de apparaatskosten te implementeren.

Noord-Brabant, november 2006

Aanbevelingen rekenkamer

Provinciale Staten

- 1 Formuleer een samenhangend geheel van heldere beleidsuitgangspunten en -regels ten aanzien van de sturing en beheersing van de apparaatskosten;
- 2 Formuleer kaders voor de bedrijfsvoering ten aanzien van de sturing en beheersing van de apparaatskosten;
- 3 Formuleer normen om de doelmatigheid van het in te zetten ambtelijk apparaat te kunnen beoordelen;

Gedeputeerde Staten

- 4 Draag zorg voor een transparant en kwalitatief goed systeem van kostentoerekening;
- 5 Stem de informatie van GS af op de informatiebehoefte van PS.

Het rapport is op 19 januari 2007 besproken in de statencommissie voor Bestuur en Middelen. De rekenkamer heeft bij die gelegenheid vragen beantwoord. Er wordt geen samenvattend standpunt van de commissie verwoord. Wel werd opgemerkt dat de conclusie van de rekenkamer dat er meer grip moet zijn op apparaatskosten, wordt gedeeld. Daarbij de kanttekening dat het ambitieniveau van Provinciale

Staten zich niet uitstrekt tot detailniveau. De suggestie werd gedaan dat griffie en ambtelijke organisatie de aanbevelingen van de rekenkamer tegen het licht houden en beoordelen welke 'wijsheden' uit het rapport overgenomen moeten worden. Daarbij wordt ook een relatie gelegd met de nota Herijking uitgangspunten voor het opstellen van begrotingswijzigingen (BM-084) en de kerntakendiscussie. Bij de bespreking in de statencommissie van 19 januari 2007 heeft de gedeputeerde toegezegd om, indien Provinciale Staten zulks wensen, het totaal aan uitgangspunten en regels met betrekking tot de apparaatskosten in een afzonderlijke nota aan Provinciale Staten voor te leggen.

4 Overige activiteiten Zuidelijke Rekenkamer

4.1 Verslag van werkzaamheden 2006

Artikel 186, lid 3 van de Provinciewet schrijft voor dat de rekenkamer elk jaar vóór 1 april een verslag opstelt van haar werkzaamheden over het voorgaande jaar. Ingevolge artikel 186, lid 4, zendt de rekenkamer een afschrift van dit verslag aan Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten. De rekenkamer heeft haar verslag over 2006, na bespreking in de Programmaraad, op 27 maart 2007 vastgesteld en op 2 april aangeboden aan Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten van de beide provincies.

Limburg

Het verslag is op 29 mei 2007 besproken door Provinciale Staten en voor kennisgeving aangenomen en in handen gesteld van de commissie voor het Economisch Domein.

Noord-Brabant

Het verslag is op 20 april 2007 door Provinciale Staten voor kennisgeving aangenomen.

4.2 Onderzoeksprogramma 2008

In haar vergadering van 30 oktober 2007 heeft de rekenkamer een concept onderzoeksprogramma 2008 vastgesteld, dat vervolgens voor advies aan de Programmaraad werd aangeboden en met de raad op 13 november 2007 werd besproken. De rekenkamer heeft het definitieve onderzoeksprogramma vastgesteld op 23 november 2007 en vervolgens ter kennis gebracht van Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant en Limburg.

Het onderzoeksprogramma bevat een schets van de onderzoek- en controleomgeving waarin de rekenkamer opereert en geeft daarnaast op hoofdlijnen aan welke strategische keuzes de rekenkamer maakt bij de selectie van onderzoeksonderwerpen.

Samenvattend zal de rekenkamer in 2008 de volgende onderzoeken uitvoeren:

- Watertoets Noord-Brabant en Limburg (doorloop uit 2007)
- Communicatiebeleid Noord-Brabant (doorloop uit 2007)
- Rapport bij de jaarstukken Noord-Brabant en Limburg

- Nader te bepalen onderzoek Onderhoud provinciale wegen Noord-Brabant en Limburg (op basis van vooronderzoek in 2007)
- Nader te bepalen onderzoek Ruimtelijke ordening Noord-Brabant en Limburg (op basis van vooronderzoek in 2007)
- Grondbeleid Noord-Brabant (afhankelijk van doorloop andere onderzoeken, start eind 2008 of begin 2009)

Ook in 2008 zal de rekenkamer een vooronderzoek verrichten op een majeur beleidsterrein. De spreiding van de verschillende vooronderzoeken in meerjarig perspectief is als volgt:

	VOORONDERZOEK	ONDERZOEK
WATERBELEID	2006	2007
RUIMTE	2007	2008
PROVINCIALE WEGEN	2007	2008
MILIEU	2008	2009
CULTUUR/SOCIAAL BELEID	2009	2010
ECONOMIE	2010	2011

Voor een nadere omschrijving van de voorgenomen onderzoeken wordt verwezen naar het onderzoeksprogramma van de rekenkamer, dat gedownload kan worden op www.zuidelijkerekenkamer.nl.

4.3 Publiciteit

De rekenkamer legt publiekelijk verantwoording af over haar onderzoeksactiviteiten. Haar rapporten zijn na aanbidding aan Provinciale Staten openbaar. De rekenkamer begeleidt de publicatie van haar rapporten met persberichten en geeft desgewenst een toelichting op haar onderzoeken tegenover de media. Ook in het verslagjaar hebben de rapporten van de rekenkamer zich in een behoorlijke belangstelling van de media mogen verheugen. Met name de onderzoeken naar de Wet Kwaliteitsbevordering Rampenbestrijding en naar de Ontslagregelingen in de provincie Noord-Brabant kregen veel aandacht. In december van het verslagjaar heeft de rekenkamer op verzoek een gastcolumn verzorgd in het tijdschrift provincies.nl naar aanleiding van haar onderzoek naar reserves en voorzieningen in de provincies Limburg en Noord-Brabant. Op de website van de rekenkamer www.zuidelijkerekenkamer.nl worden alle onderzoeken en de door de rekenkamer uitgebrachte persberichten weergegeven. Ook bevat de website belangrijke achtergronddocumenten over taak, functie en organisatie van de rekenkamer.

Bijlage 1 Protocol behandeling rekenkamerrapporten

Limburg

Rapporten en overige correspondentie van de rekenkamer worden via de griffie geagendeerd voor de eerstvolgende vergadering van het Presidium van Provinciale Staten. Het Presidium formuleert per rapport een behandelvoorstel. Algemene lijn is dat rapporten van de rekenkamer, al dan niet via functionele statencommissies en/of controlecommissie, geagendeerd worden voor de vergadering van Provinciale Staten. In het verslagjaar is op verzoek van het Presidium nader onderzocht wat de beste wijze van agendering van rekenkamerrapporten is. Naar verwachting zal de werkwijze naar aanleiding van de uitkomst van dat onderzoek in het voorjaar van 2008 nader bepaald worden.

Noord-Brabant

Op 26 november 2007 heeft het Presidium van Provinciale Staten een protocol geformuleerd voor de behandeling van rekenkamerrapporten. Het protocol, waarvan werd voorgesteld om het formeel per 1 januari 2008 in te doen gaan, komt op het volgende neer.

- 1 Alle correspondentie van de Zuidelijke Rekenkamer (jaarstukken, onderzoeksplannen, onderzoeksrapporten en andere stukken) wordt direct na ontvangst op de lijst ingekomen stukken voor de eerstvolgende PS-vergadering geplaatst;
- 2 De statenleden in de Programmaraad ontvangen binnen enkele dagen een hardcopy van de stukken;
- 3 In de eerstvolgende vergadering van de agendacommissie wordt het betreffende stuk geagendeerd, met voorstel voor behandeling (opgesteld door de griffie):
 - a. doorzenden aan functionele commissie ter bespreking (verder bij stap 4);
 - b. uitsluitend ter kennisname voor PS (einde behandeling);
- 4 De griffie stuurt een elektronische ontvangstbevestiging aan de Zuidelijke Rekenkamer waarin de verdere behandeling van het betreffende stuk wordt aangegeven;
- 5 Voorafgaand aan de bespreking in de functionele commissie wordt een moment ingebouwd waarop de Zuidelijke Rekenkamer het onderzoek kan toelichten en er voor statenleden de mogelijkheid is tot het stellen van technische vragen. Dit vindt plaats vóór de behandeling in de functionele commissie (op basis van inschrijving, zodat zeker is dat er gebruik van wordt gemaakt);
- 6 De voorzitter van de functionele commissie formuleert het behandelvoorstel voor PS, gehoord de discussie in de functionele commissie;
- 7 Behandeling in PS-vergadering;
- 8 De Zuidelijke Rekenkamer wordt via de griffier geïnformeerd over de resultaten van de behandeling.